တိပိဋက ယောဆရာတော် ၏

“ လူအား ”

တိပိဋက စမ္မလက်ဆောင် (၄၁)

(၄၅-ဝါ သာသနာ အထိမ်းအမှတ်အထူးလက်ဆောင်)

ဒုတိယအကြိမ် ဓမ္မဒါန
အုပ်ရေ (၁၀၀၀၀)

သာသနာ	ကောဇာ	ခရစ်
၂၅၅၁	၁၃၆၉–ခုနှစ်၊တပေါင်းလ	၂၀၀၆ခုနှစ်၊မတ်လ

မာတိကာ

၁။	ကုသိုလ်လုပ်တာ လူအား	၂
၂။	လူ ၃-မျိုး	၆
၃။	ကန်းတော့ ရမ်းတယ်	၈
၄။	မမြင်ရင် လေးအောင်ထမ်းထားရမယ်	၁၃
၅။	ဉာဏ်ပညာများမှ လူအား	၂၂
၆။	လူသားအနှစ် တရားစစ်	၂၉
၇။	ဒါပဲ ရှာနိုင်တော့ ဒါပဲ ပေါ်မှာပေါ့	၃၄
၈။	လူချမ်းသာကို အလုပ်နဲ့တိုင်းတာတယ်	၃၉
၉။	အရှိကနိုင်ရင် ထမ်းထား, အရှိကိုနိုင်တော့ စွမ်းအား	၄၇
၁၀။	နိုင်ငံခြားက နတ်ပြည် မြန်မာက လူ့ပြည်	၅၂
၁၁။	ကုသိုလ်လိုချင်လို့ လူ့ပြည်ဆင်းခဲ့တာ	၅၆
၁၂။	တရားဆက်သွယ်ရေး လိုတယ်	၆၀

စာမူခွင့်ပြုချက်အမှတ်	–	၃၂၀၈၃၂၀၆၁၁
မျက်နှာဖုံးခွင့်ပြုချက်အမှတ်	–	၃၂၀၇၅၂၀၆၁၁
ပုံနှိပ်သူ	–	ဒေါ်ခင်အေးမော် (၀၆၀၂၄) ဂုဏ်သီရိပုံနှိပ်တိုက် ၇၈၊ ပတ္တမြားလမ်းသွယ်(၁)၊ ရတနာအိမ်ရာ၊ သာကေတ။ ဖုန်း–၀၉၅၀၀၂၅၇၅
ထုတ်ဝေသူ	–	ဦးကျော်ဟင်း ယုံကြည်ချက်စာပေ အမှတ် (၁၁၁)၊ ၃၃လမ်း၊ ကျောက်တံတားမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။
အုပ်ရေ	–	၁၀၀၀၀
တန်ဖိုး	–	ဓမ္မဒါန
အကြိမ်	–	ဒုတိယအကြိမ်

တိပိဋက ယောဆရာတော်၏

လူအား

တိပိဋက ဓမ္မလက်ဆောင် ၄၁

နမော ဒသဗလဿ

(၁၃၆၈-ခု၊ ဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၉-ရက်၊ ၂၀၀၆-ခု၊ ဇူလိုင်လ-၁၈ ရက် အင်္ဂါနေ့တွင် ကလေးမြို့ ပြည်ထောင်စုကြံ့ခိုင်ဖွံ့ဖြိုးရေးအသင်း၌ ဝါဆိုသင်္ကန်းနှင့် ဆွမ်း, ကျောင်းအလှူပွဲအတွက် အမှတ်တရဟောကြားပေးခဲ့သောတရား ဖြစ်သည်။)

ကုသိုလ်လုပ်တာ လူအား

ယနေ့ ကလေးမြို့ ပြည်ထောင်စုကြံ့ခိုင်ရေးနှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေးအသင်း အတွင်းရေးမှူး ဒကာကြီးဦးသိန်းလှိုင်နှင့်တကွ ပြည်ထောင်စုကြံ့ခိုင်ရေးနှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေးအသင်း ဒကာဒကာမများ ညီညီညာညာပေါင်းစုပြီး ကာလဒါန ဝါဆိုသင်္ကန်းများ ဆက်ကပ်လှူဒါန်းခြင်း၊ သံဃာ့ဂုဏ် တရားဂုဏ်ကိုအာရုံပြုလို့ ဆွမ်းခဲဖွယ်

ဘောဇဉ်နှင့် လှူဖွယ်များဆက်ကပ်လှူဒါန်းခြင်း၊ ယနေ့ နံနက်အခါမှာ ကလေးမြို့ မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက်သစ်အတွင်းရှိ စာချစာသင်သံဃာအပါး-၂၀၀ခန့်တို့အား ဆွမ်းခဲဖွယ်ဘောဇဉ်များ ဆက်ကပ်လှူဒါန်းခြင်း၊ ကလေးမြို့ တောင်ဖီလာတောရကျောင်းတိုက်အတွင်း ဆောက်လုပ်ဆဲ ဆွမ်းစားကျောင်းကြီးအတွက် ကျောင်းအလှူ လှူဒါန်းခြင်း စသည်ဖြင့် ကောင်းမှုတရား ကြိုးစားပြုလုပ်အားထုတ်ကြတဲ့အခါ "လူအား"ဆိုတဲ့ တရား ၁-ပုဒ် အာရုံပြုကြမယ်။

"လူအား လူအား"လို့ အမှတ်တမဲ့ အပေါ်ယံပြောလိုက်ရင် "အားလပ်တဲ့လူတွေ အလုပ်

မရှိတဲ့လူတွေ" လို့ အဓိပ္ပါယ်တစ်မျိုးရောက်ချင်ရောက်သွားနိုင်တယ်။ "လူအားတွေ ကုသိုလ်လုပ်နိုင်တယ်၊ မအားတဲ့လူတွေ ကုသိုလ်မလုပ်နိုင်ဘူး" လို့ပြောလိုက်ရင် နားထောင်ရ, ကြားရသူစိတ်ထဲ တစ်မျိုးကြီးဖြစ်နေမှာပေါ့။ ဉာဏ်နဲ့နှိုက်ယူနိုင်မှ အဓိပ္ပါယ်ပေါ်လာမယ့်စကားပါ။

"လူအား"ဆိုတာ လူရဲ့စွမ်းအားကိုပြောတာ။ ဗုဒ္ဓသာသနာဆိုတာ မြင့်မြတ်ကြီးကျယ်လှတဲ့လူအားနဲ့ တည်ဆောက်ဖေါ်ထုတ်ခဲ့ရတာ။ လူအားနဲ့ပဲစုပေါင်းပြီး သာသနာမပျောက်အောင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်နေကြရတာ။ လောကအားတွေထဲမှာ လူအား

သာ ပဓာနပဲ။

လူအားဆိုတာတရား၊ တရားနှင့်အတန်ဆုံးဟာလူပဲ။ လူအားရှိသူဟာ သာသနာကို အနီးကပ်စောင့်ရှောက်ရင်း ကောင်းမှုတရားစွမ်းအားကို နေ့စဉ်တွက်ကိန်းကိုက်အောင် လုပ်တယ်။ လူအားတွေ ကုသိုလ်လုပ်နိုင်တယ်ဆိုတာ အသိဉာဏ်စွမ်းအား အားရှိသူတွေ ကုသိုလ်လာဘ်မြင်လို့ ကုသိုလ်လုပ်နိုင်တယ်လို့ပြောတာ။ မအားတဲ့လူတွေ ကုသိုလ်မလုပ်နိုင်ဘူးဆိုတာ အသိဉာဏ်လူ့စွမ်းအားမရှိသူတွေ ကုသိုလ်လာဘ်မမြင်လို့ ကုသိုလ်မလုပ်နိုင်ဘူးလို့ပြောတာ။

***

လူ ၃-မျိုး

လူဆိုတာ ၃-မျိုးရှိတယ်။ ပါဠိလိုတော့ အန္ဓ- ဧကစက္ခု- ဒွိစက္ခုတဲ့။ မြန်မာပြန်ရင် မျက်စိစုံလုံးကန်းသူ၊ မျက်စိ ၁-လုံးပါသူ၊ မျက်စိ ၂-လုံးပါသူပေါ့။ အဲဒီ ၃-မျိုးမှာ လူအားဆိုတာ မျက်စိ ၂-လုံးပါတဲ့လူကိုပြောတာ။ ကျန် ၂-မျိုးကလူအားမစုံဘူး။ အကန်းဆိုတာ ပစ္စည်းဥစ္စာကိုလဲ တရားတဲ့နည်းလမ်းနဲ့ ရှာဖွေစုဆောင်း

နိုင်တဲ့ အသိဉာဏ်ပညာမရှိ၊ ကိုယ့်ကို အာမခံတာဝန်ယူမယ့် ကောင်းမှုတရား စွမ်းအားရအောင် ရှာဖွေစုဆောင်းနိုင်တဲ့ အသိဉာဏ်ပညာလဲမရှိ ၊ ပစ္စုပ္ပန် စားဝတ်နေရေးလေး ပြေလည်အောင်တောင်မှ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်နိုင်တဲ့ အသိဉာဏ်ပညာမရှိဘူး။ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်မျိုးက အကန်း။

***

ကန်းတော့ ရမ်းတယ်

အကန်းကို ဝေါဟာရရှင်းရှင်းနဲ့ခေါ်ရင် အရမ်းသမားပေါ့။ အကန်းဆိုတာ အရမ်းပဲ။ လောကပကတိမျက်စိ စုံလုံးကန်းတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ သူများတွဲထူ မပေးရင် ဘယ်မှသွားလို့မရဘူး။ သူ့ကို "ကဲ--ကိုယ့်ဟာကိုယ် သွားလိုရာ သွားကြည့်စမ်းကွ" လို့ လွှတ်ကြည့်စမ်းပေါ့။ မြင်မှမမြင်တော့ ရမ်းပြီးသွားရမှာ။

လက်နဲ့ ဟိုစမ်းဒီစမ်း ဟိုရမ်းဒီရမ်းသွားရင် ဟိုတိုးဒီတိုက် ဟိုနားချော်လဲ ဒီနားချော်လဲနဲ့ ဒုက္ခအကြီးအကျယ်ရောက်မှာပဲ။ သွားလိုရာ အရပ်ရောက်အောင်လဲ မသွားနိုင်ပါဘူး။ မမြင်ပဲ ရမ်းသွားရတာကိုး။

ဒါမျိုးလိုပဲ ပစ္စည်းရှာနိုင်တဲ့ ပညာလဲမရှိ, ကောင်းမှုတရားရှာနိုင်တဲ့ ပညာလဲမရှိရင် ရမ်းတတ်တယ်။ စားဝတ်နေရေး မပြေလည်တော့ သူများအသက်သတ်မယ်။ သူများပစ္စည်းခိုးမယ်။ လိမ်ပြောမယ်။ မဟုတ်မတရားတွေ လျှောက်လုပ်မယ်။ ရမ်းတော့ နောင်ရေးမပြေနဲ့။ အခု ပစ္စုပ္ပန်တောင် ချက်ချင်းဒုက္ခရောက်ရမယ်။

ပစ္စည်း, တရား၊ နှစ်ပါးလုံးပင်၊
မရလျှင်၊ မမြင်ကန်းနေကြ။

ဉာဏ်ရှိသူအတွက် စီးပွားဥစ္စာရှာစရာ တွေပေါပေမယ့် ဉာဏ်မရှိတော့ ဘာမှမရ။ ခုလို ထေရဝါဒဗုဒ္ဓသာသနာရှိတဲ့ တိုင်းပြည်မှာ ကုသိုလ်ဆိုတာ လိုချင်သလောက် ယူတတ်သလောက် လုပ်နိုင်သလောက်ရနိုင်တယ်။ ဉာဏ်မရှိတော့ ဘယ်နား ဘယ်ကုသိုလ် ဆွဲထုတ်ရမယ်ဆိုတာမသိလို့ ရအောင်မယူနိုင်ဘူး။ ဒါ့ကြောင့် ဒါမျိုးကို ကန်းတယ်လို့ခေါ်တယ်။ ကန်းတော့ ဘာဖြစ်လဲ။

အရှိမနိုင်၊ စိတ်မနိုင်၊
ယိမ်းယိုင် ရမ်းကားကြ။

ကိုယ့်မှာရှိနေတဲ့ ခန္ဓာအရှိ ပစ္စည်းအရှိ မိသားစုအရှိ အလုပ်တာဝန်အရှိတွေကို တစ်ခုမှ မနိုင်တော့ဘူး။ မနိုင်တော့ စိတ်ဓါတ်တွေလဲ မခိုင်တော့ဘူး။ ကိုယ့်စိတ်ကို ထိန်းနိုင်စွမ်း မရှိဘူး။ အသိဉာဏ်ဦးဆောင်မှုမရှိတော့ ထင်တာလျှောက်လုပ်တော့တာပဲ။ ထင်ရာလျှောက်လုပ်ရင် အခုကစ ဒုက္ခရောက်မယ်။ ပစ္စုပ္ပန်မသေချာသူ နောင်ရေးစိတ်မအေးရတော့ဘူး။ အဲဒါ အရမ်းသမား။

လောကမှာ ချစ်စရာအကောင်းဆုံးဟာ လူဖြစ်သလို ကြောက်စရာအကောင်းဆုံးလဲ လူပဲ။ ကြောက်စရာအကောင်းဆုံးလူဆိုတာ အရမ်းသမားကိုပြောတာ။ အိမ်တွေ တံခါး

ပိတ်တာကြည့်ပါလား။ အိမ့်ရှင်တွေ အိမ်ပြင်ထွက်တဲ့အခါ လူအပိုရှိရင် အိမ်စောင့်ထားခဲ့တယ်။ လူပိုမရှိရင် တံခါးပိတ်ခဲ့တယ်။ တံခါးပိတ်တော့လဲ တံခါးစေ့ထားရုံနဲ့မပြီးဘူး။ သော့ခတ်ခဲ့ရသေးတယ်။ ဘာကြောက်တာလဲ။ ခွေးလောက် ကြောင်လောက်တော့ ဒီလောက်မကြောက်ဘူးဗျ။ အရမ်းသမားကို ကြောက်တာ။ အရမ်းသမားတွေ အိမ်ထဲဝင်ပြီး ဘာမှမကျန်အောင် ခိုးသွားရချေရဲ့ဆိုပြီး အရမ်းသမားကိုကြောက်လို့ တံခါးပိတ်တာ။

***

မမြင်ရင် လေးအောင်ထမ်းရမယ်

ဒုတိယလူက မျက်စိ ၁-လုံးပါတဲ့လူ၊ ပစ္စုပ္ပန်စားဝတ်နေရေးအတွက် ပစ္စည်းကို နည်းမှန်လမ်းမှန်ရအောင်ရှာနိုင်တဲ့ ဉာဏ်ပညာတော့ရှိတယ်။ ကိုယ့်ကို အာမခံတာဝန်ယူနိုင်တဲ့တရားစွမ်းအား ရအောင်မယူတတ်။ ယူနိုင်တဲ့အသိဉာဏ်ပညာမရှိဘူး။ သူက ၁-ဖက်ပဲမြင်တဲ့ကြောင့် ကေစက္ခု မျက်စိ၁-ဖက်

သာပါတဲ့လူ။ ဝေါဟာရရှင်းရှင်းနဲ့ ပြောရင် အထမ်းသမား။ ရသမျှ အကုန်ထမ်းထားရုံပဲ။ ဘာတစ်ခုမှ အစွမ်းမပြနိုင်ဘူး။

ကိုယ့်ခန္ဓာလဲ ထမ်းထားရုံပဲ။ နေ့စဉ်ကျွေးထားရုံပဲ။ ဒီခန္ဓာကို ဘယ်လိုနည်းစနစ်နဲ့ အဖိုးတန်အောင်သုံးရမယ်။ ဒီခန္ဓာထဲ တရားစွမ်းအားတွေ လိုသလောက်ရနိုင်တယ်ဆိုတာ ဘာမှမသိတော့ ကိုယ့်ခန္ဓာမခိုင်းဖြစ်ဘူး။ မသုံးဖြစ်ဘူး။ ပေးရုံကျွေးရုံလေးပဲ။ စားဝတ်နေရေး ပြေလည်ရုံလောက်ပဲ အလုပ် ၁-ခုလို့ ထင်ပြီးတော့ ၁-ဘဝ အချိန်ကုန်နေတယ်။ ခန္ဓာ ပစ္စည်း မိသားစု အလုပ်တာဝန် အားလုံးထမ်းထားရုံပဲ။

"ဦးဘယ်လူ ဒေါ်ဘယ်လူ ကုသိုလ်မလုပ်သေးဘူးလားဗျ" "မလုပ်နိုင်သေးပါဘူးဗျာ၊ အလုပ်တာဝန်တွေက ရှုပ်လို့" "ဘယ်တော့လုပ်မှာလဲဗျ" "ဒီလိုပေါ့ဗျာ၊ အလုပ်က အငြိမ်းစားယူခါတော့လဲ လုပ်နိုင်လိမ့်မယ်လို့ ထင်တာပဲ" ဒါတောင်မသေချာသေးဘူး။ ထင်တာပသေး၊ လောလောဆယ် ဘယ်နားမှာ ဘယ်လို ကုသိုလ်ရနိုင်တယ်ဆိုတာ ဉာဏ်မရှိလို့ လာဘ်မမြင်တော့ ကုသိုလ်ဟာ သီးသန့် လုပ်ရတယ်ထင်ပြီး နောက်ပို့နေတာ။

ပစ္စည်းကိုသာ၊ ရအောင်ရှာ၍၊
ကင်းကွာတရား၊ ထိုလူများ၊
စွမ်းအားမစုံကြ။

ပစ္စည်းတော့ ရအောင်ရှာနိုင်တယ်။ ကောင်းမှုတရားတော့ ရအောင်မရှာတတ်။ ဒီလိုဆို လူ့စွမ်းအားတစ်ဝက်တောင် မကုန်သေးဘူး။ လူ့စွမ်းရည်တွေ အများကြီးကျန်နေသေးတယ်။ ဘာလုပ်ဖို့ ချန်ထားတာလဲ။ စွမ်းအားမစုံတော့ ရှိသမျှ ထမ်းထားရမယ်။

အရှိကနိုင်၊ အသိယိုင်၊
ငေးမှိုင်ထမ်းထားရ။

ကုသိုလ်ယူတတ်တဲ့ ဉာဏ်မရှိတော့ လောလောဆယ် သူ့အထုပ်တွေဟာ ထမ်းထားရုံပဲ။ မွန်းကျပ်နေအောင် ထမ်းနေရတဲ့ အထမ်းသမားဘဝနဲ့ တစ်ဘဝကုန်သွားမယ်။ အရှိက လူကိုနိုင်သွားလို့ အထမ်းသမားဖြစ်

နေရတာ။ အရှိအောက်မှာ ပြားပြားဝပ် မွန်းကျပ်ပူလောင်နေရမယ်။

ကုသိုလ်အလုပ်ခိုင်းရင် "မအားဘူးဗျ၊ အလုပ်တွေရှုပ်တယ်ဗျ" ဆိုတဲ့စကားမျိုးဟာ အထမ်းသမားပြောတဲ့စကား။ သူလဲ လူအား မစုံဘူး။ လူ့စွမ်းအားကို ပြည့်စုံအောင် မဖေါ်ထုတ်နိုင်သေးဘူး။ တရားစွမ်းအား ၁-ခုမှ ရအောင်မယူနိုင်ပဲ ၁-ဘဝကုန်သွားမှာပဲ။

လောကအတတ်ပညာ တတ်ရုံလောက်နဲ့ လူအားက မစုံသေးဘူး။ လောကအတတ်ပညာဆိုတာ လောကခိုင်းတာလုပ်ဖို့ သင်တာ။ လောကကို အနိုင်ယူပုံနည်းစနစ်မဟုတ်ဘူး။ လောကကို အနိုင်ယူနိုင်မှ အရှိကိုနိုင်အောင်

လွှမ်းမိုးနိုင်မှ တရားဆိုတဲ့အားက ရနိုင်တာ။ အရှိက လူ့အသိကိုနိုင်နေရင် ရှိရက်သားနဲ့ ရနိုင်ပါရက်သားနဲ့ ဘာတစ်ခုမှ ရအောင်မယူတတ်ဘူး။ အထမ်းသမားရဲ့ စားဝတ်နေရေးက ကုန်ရင်ကျသွားတယ်။ ကုန်တဲ့နောက်က အရ မလာတော့ဘူး။ ကျသွားတယ်။

ကိုယ့်ကိုကိုယ်ကျွေးတာ မိသားစုကိုကျွေးတာ ကုသိုလ်ရအောင် မကျွေးတတ်ဘူး။ ကုသိုလ်ရစရာပေါပါရက်သားနဲ့ ဉာဏ်မရှိလို့ ရအောင် မယူတတ်ဘူး။ သူ့မိသားစုတာဝန်ထမ်းဆောင်တဲ့အခါ အသံလေးနားထောင်ကြည့်။ "ကျနော်,ကျမတို့အိမ်က မိသားစုတွေများတော့ စားအိုးကြီးတယ်၊ တစ်နေ့

တစ်နေ့ ဆန်တို့ဟင်းတို့ ဘယ်လောက်ချက်မှ လောက်တာ၊ ကလေးတွေ ကျောင်းထားရတဲ့ကျောင်းစရိတ်ကလဲ မသက်သာလှဘူး၊ ရတာက ဘယ်လောက်ပဲရတာ၊ အကုန်အကျကသိပ်များ၊ ဘယ်လိုလုပ်တတ်နိုင်တော့မလဲ၊ တော်တော်စိတ်ညစ်ဖို့ကောင်းတယ်" အဲဒါ အထမ်းသမားရဲ့စကား။

ကိုယ့်အထုပ်ထဲဖြေကြည့်ရင် အားကိုးရမယ့် တရားတွေအများကြီးပါနေတယ်ဆိုတာ ဘာမှမသိတော့ အထုပ်ကိုဖြေမကြည့် ဖြစ်ဘူး။ ထမ်းရုံလေးနဲ့ ပြီးနေတော့တာ။

နေ့စဉ် အပင်ပန်းခံကျွေးထားရတဲ့ ငါ့ခန္ဓာအထုပ်ထဲမှာ အားကိုးရမယ့်တရားတွေ ဘယ်

လောက်ပါသလဲ။ နေ့စဉ် အပင်ပန်းခံ ရှာဖွေစုဆောင်းထားတဲ့ ပစ္စည်းဥစ္စာတွေထဲမှာ ငါ့ကို အာမခံတာဝန်ယူမယ့်တရားတွေ ဘယ်လောက်ပါသလဲ။ နေ့စဉ် ရှာဖွေကျွေးနေရတဲ့ မိသားစုတွေ အကြောင်းပြုပြီး အားကိုးရမယ့် တရားစွမ်းအားတွေ ဘယ်လောက်တောင်ရသလဲ။ တရားပိုင်းဆိုင်ရာ အသိဉာဏ်မရှိတော့ ဘာမှမသိ၊ အထုပ်ထမ်းထားရုံပဲ။

အထမ်းသမားက အထုပ်ထမ်းခလောက်တော့ရတယ်။ တစ်နေ့ ၂-ထပ်မှန်မှန်စားရတယ်။ ဝတ်စရာ နေစရာတွေရတယ်။ လူ့အသုံးအဆောင်တွေရတယ်။ ဒါပေမယ့် ခန္ဓာက အိုထုပ် နာထုပ် သေထုပ်ဆိုတော့ ကိုယ့်

ကို အာမလဲမခံ, တာဝန်လဲမယူဘူး။ တစ်စတစ်စ အိုနေတယ်။ နာနေတယ်။ အပူတွေနဲ့ ချည်း အချိန်ကုန်နေတယ်။

သူ့အရှိတွေက လူ့အပေါ်ရောက်နေတော့ မလှုပ်နိုင်အောင် လူကို ဖိထားတော့တာ။ မွန်းကျပ်နေအောင်ဖိထားတော့ ဒါနထွက်ပေါက်လဲ မရှိဘူး။ သီလထွက်ပေါက်လဲ မရှိဘူး။ ဖိထားလို့အပေါက်ပိတ်နေတယ်။ သမထဝိပဿနာ ဘာဝနာပေါက်တော့ မရှာနဲ့တော့။ တွေ့ကိုမတွေ့တော့တာ။ ဖိထားတော့ မွန်းကျပ်နေတယ်။ သူလဲ လူအားမရှိဘူး။ လူအားတွေ ပျက်နေတယ်။ ဘဝအရှုံးသမား ဆိုရမှာပေါ့။

***

ဉာဏ်ပညာများမှ လူအား

တတိယလူက "လူအား" ရှိတယ်။ လူအားဆိုတာ မျက်စိ ၂-လုံးပါတဲ့လူကိုပြောတာ။

ပစ္စည်း, တရား၊ ၂-ပါးလုံးပင်၊ ရနိုင်လျှင်၊ အမြင်ပြည့်စုံကြ။

ပစ္စည်းရအောင်ရှာနိုင်တဲ့ လောကအသိပညာလဲ လုံလောက်တယ်။ တရားတဲ့နည်းလမ်းနဲ့ စီးပွားဥစ္စာရအောင်ရှာတတ်တယ်။

စီးပွားရေးလာဘ် တကယ်မြင်တယ်။ တရားပိုင်းဆိုင်ရာ အသိပညာလဲရှိတယ်။ ထေရဝါဒဗုဒ္ဓသာသနာရှိတဲ့တိုင်းပြည်, ရတနာ ၃-ပါးရေခံမြေခံ အလွန်ကောင်းတဲ့တိုင်းပြည်မှာ နေရတဲ့လူတွေ ကောင်းမှုတရားရဖို့ ဘာမှ မခက်ခဲဘူး။ ကုသိုလ်ရှာတတ်ရင် ပိုက်ဆံရှာရတာထက်တောင် လွယ်သေးတယ်။ နေ့စဉ်လုပ်နေကျ စားဝတ်နေရေးထဲမှာပဲ ကုသိုလ်က ပါဝင်နိုင်တာကိုး။

ကောင်းမှုဟာ ဘဝရဲ့ အဓိကရလဒ်ဆိုတော့ ကောင်းမှုပါ ရအောင်ယူနိုင်တဲ့ အသိဉာဏ်ရှိမှ တကယ်စွမ်းတဲ့ "လူအား" ပေါ်လာမယ်။ တရားအသိဉာဏ်ပါရှိမှ မြုပ်နေတဲ့

"လူအား" တွေပေါ်အောင် ဖေါ်ထုတ်နိုင်မယ်။ ဒါမှလဲ လူ့ဘဝအဓိပ္ပါယ်ရှိမှာပေါ့။

တိုင်းပြည်တည်ဆောက်တော့လဲ လူအားနဲ့တည်ဆောက်ရတယ်။ လူအားနဲ့ပဲ စောင့်ရှောက်ထိန်းသိမ်း ဆောင်ရွက်ကြရတာ။ လူအားပျော့ရင် လျှော့သွားတတ်တယ်။ လျှောကျသွားတတ်တယ်။ လူအားမြင့်မှ တိုင်းပြည်တိုးတက်နိုင်တယ်။ လောကထဲမှာ "လူအား" ဟာ ပဓာနအကျဆုံးပဲ။ "လူအား" နဲ့ မနိုင်ရင် စက်အားကိုသုံးရပေမယ့် "လူအား" မပါပဲ စက်ကြီးတွေက အလိုအလျောက် ဘာမှလုပ်မပေးနိုင်ကြပါဘူး။ "လူအား" ကူမှ စက်အားပေါ်ပြီး စက်ကြီးတွေ အလုပ်လုပ်နိုင်တာ။ စက်အား

ကို "လူအား"နဲ့ ထိန်းချုပ် ထားရတာ။

မော်တော်ယာဉ်တွေ, မီးရထားတွေ, သင်္ဘောတွေ, လေယာဉ်ပျံတွေ, စက်ရုံကြီးတွေ စက်အားအလွန်ကောင်းကြပေမယ့် "လူအား"နဲ့ ကူညီထိန်းချုပ်ပေးနိုင်မှ လူတွေအတွက် နည်းမှန်လမ်းမှန် ကောင်းကျိုးပြုနိုင်တာပါ။ "လူအား"ကူမှ စက်အားကောင်းနိုင်တာပါ။ ဆင်ကြီးတွေအားကောင်းပေမယ့် "လူအား" မပါပဲ ဆင်အားတွေ နည်းမှန်လမ်းမှန် ပေါ်မလာနိုင်ပါဘူး။ လူက တုတ်ပြ, လှံပြ, ချွန်းအုပ်, အလုပ်ခိုင်းပေးနိုင်မှ ဆင်ကြီးတွေ ဆင်အားနဲ့ အလုပ်လုပ်နိုင်ကြတယ်။

အခြားသက်မဲ့သက်ရှိအရာတွေလဲ ဘယ်

ဟာတွေ ဘယ်လောက်အားကောင်းတယ် ပြောပြော "လူအား"ကူပေးမှပဲ နည်းမှန်လမ်းမှန်အားကောင်းနိုင်ကြတာပါ။ နတ်ဗြဟ္မာအားတွေတောင်မှ "လူအား"နဲ့ ရသွားကြတာချည်းပဲ။ "လူအား"နဲ့ပဲ အထက်ကိုတက်ကြရတာ။

လောကထဲမှာ "လူအား"သာပဓာနပဲ။ လောကမှာ ဆုတ်ကပ် တက်ကပ်ကို လူတွေလုပ်တာ။ လူအားပျက်တော့ ဆုတ်ကပ်၊ လူ့သက်တမ်းတိုတယ်။ လူအားတက်တော့ တက်ကပ်၊ လူ့သက်တမ်းရှည်တယ်။ ကုသိုလ်လုပ်တော့လဲ "လူအား"နဲ့ပဲ လုပ်ရတာ။ "ကုသိုလ်ကို ဘယ်သူလုပ်သလဲ" "လူအားတွေ လုပ်တယ်" စကားအနေနဲ့ ဒီလိုပြောရ

မှာပေါ့။ လူအားတွေဆိုတာ အလုပ်မရှိလို့ အားလပ်တာ ပြောတာမဟုတ်ဘူး။ ကုသိုလ်လုပ်နိုင်လောက်အောင် "အားပြည့်တဲ့လူ"လို့ ပြောတာ။ အားပြည့်လောက်အောင် အသိဉာဏ်လဲ ရှိရမယ်ပေါ့။

"ဒါန ဘယ်သူလုပ်သလဲ"

"လူအားတွေ လုပ်တယ်"

"သီလ ဘယ်သူကျင့်သုံးသလဲ"

"လူအားတွေ ကျင့်သုံးတယ်"

အားရှိတဲ့လူတွေ လုပ်နိုင်တယ်ပေါ့။

"မအားတဲ့လူတွေ မလုပ်နိုင်ဘူး"

မအားတဲ့လူဆိုတာ မအားလပ်တာ ပြောတာ မဟုတ်ဘူး။ အားမရှိတာကို ပြောတာ။

"ဘာဝနာ ဘယ်သူတွေပွားကြသလဲ"

"လူအားတွေ ပွားကြတယ်၊ မအားတဲ့လူတွေ မပွားနိုင်ကြဘူး"

စကားအနေနဲ့ပြောလိုက်တော့ ကြားရ, နားထောင်ရတာ ၁-မျိုးပေါ့။ ဆိုလိုတာက ဘာဝနာပွားနိုင်လောက်အောင် အားရှိသူများ, တရားစွမ်းအားရအောင်ယူနိုင်တဲ့ အသိဉာဏ်ရှိသူများသာ ပွားနိုင်ကြတယ်။ အားမရှိတဲ့လူတွေ မပွားနိုင်ကြဘူးလို့ ပြောလိုတာပါ။

***

လူသားအနှစ် တရားစစ်

လူသားရဲ့အနှစ်ဟာ နောက်ဆုံးတရား ၁-ခုတည်းပဲ။ လူ့ဘဝရဲ့အနှစ်ချုပ်ဆိုတာ ကောင်းမှု ၁-ခုတည်းရယ်၊ ဘယ်လူမျိုးပဲဖြစ်ဖြစ်, ဘယ်ဘာသာပဲဖြစ်ဖြစ်, ဘယ်သူပဲဖြစ်ဖြစ်, လူမှန်ရင်အတူတူပဲ။ ကုသိုလ်မှရအောင် မယူနိုင်ရင် လူ့ဘဝအနှစ်မရှိဘူး။

မိမိတို့ အစမထင် သံသရာကစ ယနေ့

ထိ ကောင်းမှုဆိုတဲ့ကံတရားနဲ့ အားယူလာခဲ့ကြရတာ။ ကောင်းမှုအားသာလွန်မှ အထက်ကိုတက်နိုင်ခွင့်ရကြတယ်။ ကောင်းမှုအားပျော့ညံ့လို့ မကောင်းမှုအား တင်းမာသာလွန်သွားရင် အောက်ကိုပြန်ဆင်းကြရပြန်တယ်။ တကယ်တော့ တက်ရတာနဲ့ ဆင်းရတာယှဉ်ကြည့်ရင် ဆင်းရတာက ပိုများပါတယ်။ ပုထုဇဉ်ဆိုတာ စိတ်နိုင်တာနဲ့ စိတ်မနိုင်တာယှဉ်ကြည့်ရင် စိတ်မနိုင်တာကများတာကိုး။

ကောင်းမှုကို ဘဝရဲ့နောက်ဆုံးလက်ကျန်ပစ္စည်းလို့လဲခေါ်တယ်။ ကောင်းမှုမှ မကျန်ရင်လဲ အားကိုးစရာ လုံးဝရှိမှာမှမဟုတ်တော့ပဲ။ ဘဝရဲ့ အနှစ်ချုပ်လို့လဲ ခေါ်တယ်။ ဘဝရဲ့

လုပ်ခရလဒ်လို့လဲ ခေါ်တယ်။ အလုပ် ၁-ခုလုပ်ရင် လောကအဖိုးအခ လုပ်ခရတတ်တယ်။ ဒီရတဲ့လုပ်ခက မကြာခင်သုံးရင် ကုန်သွားမယ်။ ကုန်သွားမယ့်လုပ်ခလောက်နဲ့ လူ့လုပ်ခတန်ပြီလို့ မဆိုနိုင်သေးဘူး။ မကုန်နိုင်တဲ့လုပ်ခကိုပါ ယူတတ်ဖို့လိုသေးတယ်။ လူ့ဘဝ လုပ်ခရလဒ်က အဓိက,ကတော့ ကောင်းမှုတရားပဲ။

ဒါနရနိုင်တဲ့နေရာမှာ ဒါနရနိုင်လောက်အောင် အသိဉာဏ်ရှိရမယ်။ ဝေယျာဝစ္စသီလရနိုင်တဲ့နေရာမှာ ဝေယျာဝစ္စသီလ လိမ္မာပါးနပ်ကျွမ်းကျင်စွာ ယူတတ်ရမယ်။ မေတ္တာစတဲ့ သမာဓိစွမ်းအားရနိုင်တဲ့နေရာမှာ

သမာဓိစွမ်းအား ကျွမ်းကျင်စွာယူတတ်ရမယ်။ ဝိပဿနာစွမ်းအားရနိုင်တဲ့နေရာမှာ ဝိပဿနာစွမ်းအား ကျွမ်းကျင်စွာ ယူတတ်ရမယ်။ ဒီလိုယူတတ်မှ လူအား၊ လူ့စွမ်းအား။

ကျွမ်းကျင်တဲ့ဉာဏ်ရှိသူ, သတိအမြဲကိုင်ထားသူအတွက် ဝိပဿနာစွမ်းအားက မရှားပါဘူး။ အလုပ်တိုင်း နေရာတိုင်း အခါတိုင်း ရနိုင်ပါတယ်။ ရနိုင်တာကိုတော့ လိမ္မာပါးနပ်စွာ ယူထားမှဖြစ်မယ်။ လူ့ဘဝလက်ကျန်ပစ္စည်းက ဒါပဲရှိတာကိုး။ ပစ္စည်းဥစ္စာကို နောက်ဆုံးလက်ကျန်ပစ္စည်း လုပ်လို့မရဘူး။ ကုန်ကုန်သွားတယ်။ ဆွေမျိုးကို နောက်ဆုံးလက်ကျန်လုပ်လို့လဲ မရဘူး။ အချိန်စေ့ရင်

ခွဲကြရတာ။ ဘယ်တော့မှမခွဲရတဲ့ လက်ကျန်ပစ္စည်းက တရားပဲရှိတာ။

တရားသိလို့ တရားရှိတဲ့လူဟာ ပစ္စုပ္ပန်မှာနေတတ်တယ်။ တစ်ယောက်တည်း နေရဲတယ်။ နေတတ်တယ်။ ဘဝကူးပြဿနာအားလုံး ပြေလည်တယ်။ ပစ္စုပ္ပန်သေချာတော့ နောင်ရေးအကုန်စိတ်အေးရပြီးသား။ တကယ်စိတ်အေးစေတဲ့လူ့သားအနှစ်က တရားစစ်ပဲ။

***

ဒီပဲရှာနိုင်တော့ ဒီပဲပေါ်မှာပေါ့

တစ်ချို့နိုင်ငံတွေမှာ ပစ္စည်းတွေအလွန်ပေါ်များကြွယ်ဝနေအောင် ရှာဖွေစုဆောင်းနေကြတယ်။ ပိုက်ဆံပစ္စည်းတွေပေါ်များနေတဲ့သူတို့ကို ဘေးကလူတွေက "လူချမ်းသာတွေ" လို့ သမုတ်ကြတယ်။ ပိုက်ဆံ ပစ္စည်းကို ကြည့်သမုတ်ကြတာ။ သူတို့မှာ ရှာစရာပိုက်ဆံပဲရှိတယ်။ ကုသိုလ်ရှာပုံ နည်းစနစ်

မသိလို့ ပိုက်ဆံပစ္စည်းလောက်ပဲ ရှာတတ်တော့ ပိုက်ဆံပစ္စည်းပဲ ပေါ်မှာပေါ့။

"ဒီအချိန်က ဒါနကွဲ့၊ ဒါနမလုပ်လို့ မဖြစ်ဘူး၊ ကိုယ့်အတွက် ရိက္ခာလိုတယ်၊ ရိက္ခာတောင့်မှ သီလစောင့်နိုင်မယ်၊ တရားကျင့်နိုင်မယ်၊ သူချမ်းသာဖို့လဲ ဝေငှကူညီရမယ်၊ ဒီအချိန်က သီလကွဲ့၊ သီလဆောက်တည်ရမယ့် အချိန်ကွဲ့၊ သီလမဖြည့်လို့ မဖြစ်ဘူး၊ သီလဟာ ဘဝအလှ၊ လူ့အလှပဲ၊ သီလခြံမှ ဘဝလုံမယ်၊ သီလအခြေခံတောင့်တင်းမှ အထက်တရားကို တက်နိုင်မှာ၊ ဒီအချိန်က သမာဓိကွဲ့၊ သမာဓိမပွားလို့ မဖြစ်ပါဘူးကွာ၊ မပွားရင် အာရုံအနိုင်ကျင့်ခံရမှာ၊ စိတ်စွမ်း

အားတည်ဆောက်လို့မရပဲ ပြိုကျကုန်မှာ၊ ဒီအချိန်က ဝိပဿနာကွဲ့၊ သောကပရိဒေဝစတဲ့ လူ့အပူတွေငြိမ်းစေနိုင်တာက ဝိပဿနာပဲရှိတာ၊ ဝိပဿနာမပွားရင် အာရုံဖိစီးမှုဒုက္ခအောက်မှာ ပြားပြားဝပ်နေရမယ်၊ ဉာဏ်တွေပိတ်ဆို့ ကုန်မယ်၊ မလုပ်လို့ မဖြစ်ပါဘူး"၊ အဲဒီ အသိမျိုးမရှိရင်တော့ တစ်ဖက်မြင် တစ်ဖက်ကန်းတဲ့၊ ကေစက္ခုပဲ ဖြစ်မယ်။ သူတို့ကို "ချမ်းသာတယ်"လို့ သမုတ်ပေမယ့် ခုနကပြောတဲ့လူ၃-မျိုးထဲမှာ အထမ်းသမားအဆင့်ပါ။ ရှာလိုက် ရလိုက် ကုန်လိုက်, ရှာလိုက် ရလိုက် ကုန်လိုက်ဆိုတဲ့ အထမ်းသမားဘဝနဲ့ပဲ အချိန်ကုန်နေကြတာ။

ပစ္စည်း ၁-ခုပဲရှာတတ်လို့ ပစ္စည်း ၁-ခုပဲ ဖိရှာ၊ ပစ္စည်းပဲရှာတော့ ပစ္စည်းပဲပေါ်၊ ပေါ်ပေမယ့် အရှိကိုနိုင်တဲ့အသိမရှိရင်, အရှိအောက် အသိကရောက်သွားရင် ခုနပြောတဲ့အထမ်းသမားပဲဖြစ်မှာပဲ။ တရားလမ်းညွှန်သူနှင့်မတွေ့ရလို့ တရားအသိလက်မဦးရင် အထမ်းသမားဘဝကနေ နောက်တော့ အရမ်းသမားဖြစ်သွားတတ်ကြတယ်လေ။

အပူထိန်းနည်း, အပူငြိမ်းနည်းကို မသိလို့ အပူဝင်လာတော့ အပူကိုနိုင်အောင် မထိန်းချုပ်နိုင်၊ အပူငြိမ်းအောင်နှိပ်တဲ့ စိတ်ခလုတ်ကိုလဲ မသိ၊ ခလုတ်ကို မကိုင်တွယ်တတ်၊ မနှိပ်တတ်၊ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာခလုတ်

တော့ သူတို့ သိပ်ကျွမ်းကျင်ကြတယ်။

သာသနာနှင့်မတွေ့ရလို့ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာခလုတ်ကို ဘာမှမသိ၊ ဒါကြောင့် ကိုယ့်အပူကို ကိုယ်မနိုင်တော့ နိုင်ငံခြားက လူတစ်ချို့တိုက်အမြင့်ကြီးတွေပေါ်တက် ခုန်ချသတ်သေကြတာတွေ, အဆိပ်သောက်သတ်သေကြတာတွေ နိုင်ငံခြားမှာ တယ်ပေါတယ်ဆိုပါလားဗျ။ ထမ်းရာကမနိုင်တော့ ရမ်းရတော့တာပေါ့ဗျာ။ ကမ္ဘာမှာ မူးယစ်ထုံထိုင်းဆေးတွေဈေးကောင်းနေရတာဟာလဲ အထမ်းသမားတွေ အထုပ်မနိုင်လို့ ရမ်းသွားကြတဲ့ကြောင့်ပဲ ဖြစ်မှာပါဗျာ။

***

လူ့ချမ်းသာကို အလုပ်နဲ့တိုင်းတာတယ်

လောကလူသား အထမ်းသမားတွေက လူ့ချမ်းသာကို အထုပ်နဲ့တိုင်းတာကြတယ်။ ဒေါ်လာသန်းချီပြီး ပစ္စည်းထုပ် ငွေထုပ်ကြီးတွေများများပြနိုင်ရင် လူချမ်းသာလို့သမုတ်ကြတယ်။ အထုပ်ကိုနိုင်တဲ့ အသိမရှိရင် အထုပ်ပိပြီး ဒုက္ခရောက်တတ်တာကို ထည့်မတွက်မိတတ်ဘူး။ အထုပ်ကိုမနိုင်ရင် ရှိဒုက္ခ

ဟာ မရှိဒုက္ခထက်ပိုပြီး အခံရခက်တတ်ပါတယ်။ ပစ္စည်းပေါ်လွန်းလို့ ချောင်လည်လွန်းရင် ဘဝခန္ဓာကိုမသုံးဖြစ်ပဲ မေ့နေတတ်တယ်။

ပစ္စည်းဥစ္စာဆိုတာ လူ့ဘဝရဲ့အနှစ် မဟုတ်သေးပဲ လူ့ဘဝအနှစ် ကောင်းမှုတရားရဲ့ အထောက်အကူမျှသာဖြစ်ပါသေးတယ်။ ပစ္စည်းကို ဉာဏ်နဲ့အားယူပြီး ကောင်းမှုတရားပေါ်လာအောင် ဖော်ထုတ်တတ်ဖို့ အရေးကြီးပါတယ်။

ဓမ္မလူသား အစွမ်းသမားတွေကတော့ လူ့ချမ်းသာကိုအလုပ်နဲ့ပဲ သတ်မှတ်ကြပါတယ်။ အထုပ်ပေါ်များရုံလောက်နဲ့ လူ့ချမ်းသာလို့

မသတ်မှတ်ကြသေးပါဘူး။ ကောင်းမှုစွမ်းအားပေါ်အောင် အထုပ်ကို ဉာဏ်နဲ့ထိုးဖေါက် အနိုင်ယူနိုင်တဲ့အလုပ်ပေါ်လာမှ ချမ်းသာကို အတည်ပြုလက်ခံကြတယ်။ အထုပ်မများရင်တောင်မှ လုပ်အားကောင်းရင် ချမ်းသာကို ရယူနိုင်ကြတယ်။

နိုင်ငံခြားက တစ်ချို့လူတွေ မြန်မာကို "ဆင်းရဲတယ်"လို့ ပြောကြတာက သူတို့လို အထုပ်ကြီးတွေ မပြနိုင်လို့ အထုပ်ကိုကြည့် ပြောတာ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ တစ်ချို့နိုင်ငံခြားသားတွေကျပြန်တော့ မြန်မာကို "ကမ္ဘာ့အချမ်းသာဆုံးလူ" လို့ ပြောကြပြန်တယ်။ စိတ်ချမ်းသာအောင် ဖန်တီးနိုင်တဲ့အလုပ်ကို

ကြည့်ပြောတာ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ ထုပ်ထားတဲ့ ပစ္စည်းထုပ်တွေ သူတို့လောက်မကြီးပေမယ့် ချမ်းသာအောင် ဖန်တီးနိုင်တဲ့လုပ်အားက သူတို့ထက် အဆပေါင်းများစွာ သာလွန်နေတာကို။ သင်္ကန်း သပိတ် ပရိက္ခရာလောက်နဲ့ တောထဲထွက်ပြီး တရားကျင့်နေတဲ့ ယောဂီရဟန်းကို လောကလူသားတွေမြင်သွားရင် "အဆင်းရဲဆုံးလူ"လို့ ပြောချင်ပြောမှာ၊ အထုပ်မှမရှိပဲကိုး။ ဓမ္မလူသားမြင်သွားရင်တော့ "အချမ်းသာဆုံးလူ"လို့ပြောမှာကေန်ပဲ။ အလုပ်ရှိနေတာကိုး။

" မြန်မာတွေဟာ ငါတို့နှင့်စာရင် ပစ္စည်းထုပ်ကြီးကြီးတွေမရှိပါပဲနဲ့ ဘယ်လိုများ စိတ်

ချမ်းသာအောင် နေကြပါလိမ့်မလဲ။ လူတွေကြည့်တော့လဲ အများအားဖြင့် အေးအေးမြမြ ရွှင်ရွှင်ပြုံးပြုံးနဲ့၊ သဘာဝဘေးရန်ခပ်များများကလဲ မြန်မာကို ကျော်ကျော်သွားနေကြတယ်၊ ဘယ်လိုပါလိမ့်" လို့ စုပ်တစ်သပ်သပ်နဲ့ အံ့သြနေကြတယ်ဆိုပဲ။

သာသနာနှင့်တကယ်တွေ့နေရတဲ့ မြန်မာတွေဟာ ရှိတာနဲ့တင်းတိမ်ရောင့်ရဲကျေနပ်ပြီး အေးမြတဲ့နှလုံးနဲ့ ရွှင်ပြုံးစွာနေတတ်ကြတယ်။ တရားနဲ့အညီတတ်တော့ အသိကပ်ပြီး အေးချမ်းအောင်နေတတ်တာပေါ့။ မြန်မာတိုင်းတော့ မဟုတ်သေးပါဘူး။ သာသနာနှင့် တကယ် ထိထိခိုက်ခိုက် မတွေ့ရသေးတဲ့

မြန်မာတွေ အများကြီးကျန်နေကြပါသေးတယ်။

နိုင်ငံခြားကလူတွေ အထူးအားဖြင့် အနောက်ဥရောပကလူတွေ မြန်မာပြည်ရောက်လာတဲ့အခါ ပြောကြတယ်။ "ကမ္ဘာမှာ အချမ်းသာဆုံးလူတွေက ဒီမြေပေါ်မှာ"တဲ့။ အထုပ်ကြည့်ပြောတာ မဟုတ်ဘူး။ အလုပ်ကြည့်ပြောတာ။ အချမ်းသာဆုံးဆိုတာ ရှိတာနဲ့ ချမ်းသာအောင် နေတတ်တာကိုပြောတာ။

"ဒီလူတွေဟာ ဘာနှင့်တွေ့တွေ့ အရှိနဲ့ ချမ်းသာအောင် တကယ်နေတတ်တဲ့လူတွေပဲ၊ ပိုအံ့သြစရာကောင်းတာက သာသနာကို အနီးကပ်စောင့်ရှောက်နေတဲ့ သံဃာထုကြီးကို

စားဝတ်နေရေးကျန်းမာရေးအတွက် အကုန်တာဝန်ယူထားတာ၊ အဲဒါလူဆင်းရဲတွေရဲ့ အလုပ်မဟုတ်ဘူး၊ လူချမ်းသာတွေရဲ့အလုပ်၊ အဲဒါ လူစွမ်းကောင်းတွေရဲ့အလုပ်၊ ဘာနှင့်တွေ့တွေ့ သူတို့ချမ်းသာအောင် တကယ်နေတတ်ပါလား"တဲ့။ နိုင်ငံခြားက လူချမ်းသာသမုတ်ခံရတဲ့လူတွေ ပြောတဲ့စကားပဲ။ အရှိကိုနိုင်တဲ့ တရားအသိရှိတယ်ပေါ့။ ဘုရားသွားလိုက်, ကျောင်းသွားလိုက်, အလှူတွေလုပ်, ကုသိုလ်တွေလုပ် သာသနာကို လူအားနဲ့ စောင့်ရှောက်နေကြတယ်။ သဒ္ဓါ-မေတ္တာ-သမ္မာဒိဋ္ဌိပညာ ပေါ်တော့ သာသနာမပျောက်အောင် စောင့်ရှောက်ထားနိုင်တဲ့ လူအားရှိ

တယ်။ ကိုယ့်သန္တာန်မှာ တကယ်ရနိုင်တဲ့လူ့တရားကို "လူအား"နဲ့ ဖေါ်ထုတ်နိုင်တယ်။

***

အရှိကနိုင်ရင် ထမ်းထား၊
အရှိကိုနိုင်တော့ စွမ်းအား

ဗုဒ္ဓသာသနာနှင့် တကယ်တွေ့ရသူဟာ အရှိကို တကယ်နိုင်တဲ့အသိတွေ ရထားကြတယ်။ ဒါကြောင့် စိတ်ကြံ့ခိုင်တယ်။ ဘဝအနှစ်စွမ်းအားပိုင်အောင် အရယူနိုင်တယ်။ သူက ဘာပဲကြည့်ကြည့် ကုသိုလ်ထုပ်တွေချည်း မြင်နေတော့တာပဲ။ ဒါကြောင့်-

အရှိကိုနိုင်၊ အသိပိုင်၊ ကြံ့ခိုင်စွမ်းအားရ။

အရှိကို အသိကနိုင်တော့ စွမ်းအားရှင် ဖြစ်သွားတယ်။ ရှိတာကိုနိုင်မှ တကယ့် "လူအား"ပဲ။ သူ့ရဲ့စားဝတ်နေရေးဟာ ဘယ်တော့မှ ကုန်ကျမဟုတ်တော့ဘူး။ ကုန်ရင်ပြန်ပြန်ရတဲ့ ကုန်ရချည်းပဲ။

"ငါ့ခန္ဓာကို သီလ သမာဓိ ဝိပဿနာ ပုံစံနဲ့ ကျွေးလိုက်ရဦးမယ်" ဆိုပြီး ကျွေးလိုက်တယ်။ ကျွေးလိုက်တာတော့ ဘယ်နှစ်ထောင်ဖိုး ဘယ်နှစ်ရာဖိုးလို့ ကျွေးလိုက်တာပဲ။ ပြီးသွားတာနဲ့ ရတာက အများကြီးဆိုတော့ ကိုယ့်ကိုကိုယ် ကျေနပ်လိုက်တာ။ "ဟော့--

ခန္ဓာ၊ နင့်ကို ရာတန် ထောင်တန်ပဲ ကျွေးနိုင်တာ၊ ဒီလောက်ပဲတတ်နိုင်တော့ ဒီလောက်ပဲ ကျွေးရတာ၊ နင့်ကိုကျွေးလိုက်လို့ရတာက အများကြီး၊ ခန္ဓာကိုသုံးဖို့ ဉာဏ်နဲ့ဆင်ခြင်ရင်း, သီလဖြည့်ရင်း, သီလဖြည့်ဖို့ရည်ရွယ်ရင်း စားလိုက်လို့ သီလတွေအများကြီးရတယ်"

"မေတ္တာပို့ရင်း, စူးစိုက်ရင်း စားလိုက်တာ စားပြီးတာနဲ့ သမာဓိစွမ်းအားတွေ ကျန်နေခဲ့တယ်၊ သိတတ်တာနှင့် သိစရာလေးတွေကို ဉာဏ် သတိကပ်ကြည့်တော့ ရှေ့ကသိတတ်တာနှင့် သိစရာလေးတွေ သိသိပြီးရင် ကုန်ကုန်ပျောက်ပျောက်သွားကြ၊ နောက်နောက် သိတတ်တာနှင့်သိစရာတွေ ထပ်ထပ်ပေါ်လာ

ကြ၊ ပထမထမင်းလုတ်မှာ သိတတ်တဲ့အသိစိတ်နှင့် သိစရာရုပ်တရားထမင်းလုတ်ကလေးတွေ ဒုတိယထမင်းလုတ် ပါမလာကြတော့ဘူး။ ပထမထမင်းလုတ်တင်ပဲ ကုန်သွားကြပြီ။ ပထမထမင်းလုတ်မရှိတော့လို့ ဒုတိယထမင်းလုတ်ပေါ်လာတာပဲလို့ ရှုမှတ်စားလိုက်တာ ဝိပဿနာအခြေခံအသိတွေ အများကြီးကျန်နေခဲ့တယ်။ နင့်ကိုကျွေးရတာ ကျွေးရကျိုးနပ်တယ်။ အမြတ်တွေ အများကြီးကျန်တယ်"

ဒီစွမ်းအားမျိုးက အသိဉာဏ်ရှိသူတိုင်း ရနိုင်တယ်။ အားချိန်လဲ လုံးဝမတောင်းဘူး။ ပိုက်ဆံလဲ တစ်ပြားမှမတောင်းဘူး။ အသိပဲ တောင်းတာ။ အသိကို သတိထဲသိုမှီးထား

တယ်။ ၂-ဖက်မြင်ပုဂ္ဂိုလ်မှာ ကုသိုလ်ရဖို့ မခက်ခဲဘူး။ ကုသိုလ်မရှားဘူး။ မိသားစုတွေ နေ့စဉ်ကျွေးတော့လဲ ဒီအတိုင်းပဲ။ ကုန်ကျမဖြစ်ဘူး။ ကုန်ရင် "လူအား" ပြန်ရတဲ့ ကုန်ရချည်းပဲဖြစ်သွားတယ်။ အရှိက အသိကိုနိုင်ရင် ထမ်းထားရပေမယ့် အရှိကို အသိကနိုင်တော့လဲ စွမ်းအားတွေချည်းပါ။

***

နိုင်ငံခြားက နတ်ပြည် မြန်မာက လူ့ပြည်

ဒေါ်လာထက်စျေးကောင်းတဲ့ ကမ္ဘာ့အဖိုးအတန်ဆုံးတရားက ဒီမြေပေါ်မှာပဲ လိုသလောက်ရနိုင်တာဖြစ်လို့ မြန်မာ့မြေကို နေရာကောင်း မြေကောင်းလို့ သတ်မှတ်ထားတာ၊ ကံကောင်းမှ ပစ္စည်းဥစ္စာရှာလို့ အဆင်ပြေတာကိုး။

တစ်ချို့နိုင်ငံခြားမှာ သွားနေကြတဲ့ လူတွေ မြန်မာပြည်ကို ခဏပြန်လာကြတော့ တစ်ချို့လဲ ဘုန်းကြီးအိုကြီးဆီ ရောက်လာတတ်ကြတယ်။ ရောက်လာရင် ဒီကလဲမေးတတ်တယ်လေ။ " နတ်ပြည်က ဘယ်နေ့က ဆင်းခဲ့ကြသလဲဗျ၊ လူ့ပြည်မှာဘယ်လောက်ကြာအောင် နေကြမလဲဗျ၊ နတ်ပြည်ကို ဘယ်တော့ ပြန်တက်ကြမလဲဗျ၊ လူ့ပြည်ကို ဘာကိစ္စနဲ့ လာခဲ့ကြတာလဲဗျ"

ဒီက ဘုန်းကြီးအိုကြီးက နိုင်ငံခြားတွေအားလုံးကို နတ်ပြည်လို့ခေါ်လေ့ရှိတယ်။ မြန်မာ့မြေကိုတော့ လူ့ပြည်လို့ခေါ်လေ့ရှိတယ်။ နတ်ပြည်လို့ခေါ်တာက ချမ်းသာကြီး

ကျယ်လွန်းလို့ခေါ်တာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဘဝတွက်ကိန်း မကိုက်တာပါ။ ကောင်းမှုကုသိုလ်မြောက်မြားစွာနဲ့ယူခဲ့ရတဲ့လူ့ဘဝကို တစ်ဘဝကိစ္စလေးနဲ့ ဖြုန်းပစ်နေကြလို့ အရမ်းနာတယ်။

ဟောဒီ လူ့ပြည်မှာနေခွင့်ရတဲ့လူတွေကတော့ ကိုယ့်ခြေတစ်လှမ်းကို နိဗ္ဗာန်ထိအားယူလှမ်းနိုင်တယ်။ ကိုယ့်ထမင်း ၁-လုတ်ကို နိဗ္ဗာန်ထိ အားယူစားတာ။ တစ်ဘဝ အိုစာနာစာ သေစာကျွေးရုံလေးနဲ့ အရှုံးမခံနိုင်ဘူး။ ကိုယ့်စားဝတ်နေရေးကို နိဗ္ဗာန်ထိအားယူလုပ်တာ။ ကိုယ့်မိသားစုကို နိဗ္ဗာန်ထိအားယူကျွေးတာ။ သူတို့ကို ကျွေးရ ပေးရတာဟာ တရားစွမ်းအားချည်းပဲ။ ဘာမဆို နိဗ္ဗာန်ထိ အား

ယူနိုင်တာဖြစ်လို့ ဘဝတွက်ကိန်းကိုက်တယ်။

ခုန နတ်ပြည်လို့ သမုတ်ခံရတဲ့နေရာမှာ နေတဲ့လူတွေကျတော့ ပစ္စုပ္ပန်စားဝတ်နေရေးပြေလည်ရင် ပြီးပြီလေဗျာ။ အလွန်အံ့ဩစရာကောင်းတဲ့ လူအားများကို တစ်ဘဝကိစ္စလေးနဲ့ ဖြုန်းပစ်နေကြတယ်။ အဲဒီလို ဘဝတွက်ကိန်းမကိုက်တဲ့ကြောင့် နတ်ပြည်ခေါ်တာပါ။ ဘဝတွက်ကိန်းကိုက်တဲ့ကြောင့် မြန်မာကို လူ့ပြည်ခေါ်တာပါ။

***

ကုသိုလ်လိုချင်လို့ လူ့ပြည်ဆင်းခဲ့တာ

"ဘာကိစ္စနဲ့ လူ့ပြည်ဆင်းခဲ့ကြသလဲဗျ" လို့မေးတော့ တစ်ချို့လဲ အလည်သက်သက်လာကြတာ။ အလည်သက်သက်လာတာတောင်မှ မြန်မာ့မြေကို သူတို့ခြေနဲ့နင်းမိတာနဲ့ ဘုရားရိပ် တရားရိပ် မေတ္တာရှင်ကြီးတွေရဲ့ အရိပ်ကြောင့် သူတို့စိတ်နှလုံးထဲ အေးချမ်းသွားတယ်ဆိုပဲ။ သူတို့ပြောတာပါ။ တစ်ချို့လဲ

ကုသိုလ်ရင်းနှီးမြုပ်နှံဖို့ လာကြတာဗျ။

"တပည့်တော်တို့က သံဃာအများကြီး ဆွမ်းလောင်းချင်လို့ လာခဲ့တာဘုရား"

"သံဃာ အများကြီးဆွမ်းကပ်ချင်လို့ အလှူလုပ်ချင်လို့ လာခဲ့တာဘုရား" တဲ့။ အခု ကလေးမြို့ ပြည်ခိုင်ဖြိုးအဖွဲ့က သံဃာတွေအများကြီး ဆွမ်းကပ်သလိုပေါ့။ သံဃာဆိုတာ ကောင်းမှုမျိုးစေ့ ကြဲချစိုက်ပျိုးရာပဲ။

"ဟိုမှာက စီးပွားရေးအလုပ်တွေနဲ့ လုံးလည်ချာလည်လိုက်နေလို့ မွန်းကျပ်ပူလောင်ပင်ပန်းနေတော့ တစ်နေ့လုံး ကုသိုလ်အတွက် အချိန်မပေးနိုင်ဘူးဘုရား၊ ဒီမှာ ၁၀-ရက်လောက် ရိပ်သာသွားအနားယူပြီး အားရပါးရ

ဘာဝနာပွားပစ်လိုက်စမ်းမယ်ဆိုပြီးတော့ လာခဲ့တာဘုရား" တဲ့။ ကုသိုလ်ရင်းနှီးမြုပ်နှံဖို့ ဒီမြန်မာ့မြေ အကောင်းဆုံးဆိုတာ သူတို့သိတယ်ဗျ။

အကြောင်းအားလျော်စွာ နိုင်ငံခြားသွားနေရပေမယ့် ကုသိုလ် များများစားစား ထက်ထက်မြက်မြက် ပြည့်ပြည့်စုံစုံလိုချင်ရင် ဟော ဒီမြန်မာ့မြေမှာ လာစုကြရတယ်။ လူအား အပြည့်အစုံလိုချင်ရင် မြန်မာ့မြေလာယူကြရတယ်။ ဒေါ်လာတို့ ပေါင်စတာလင်တို့ထက် ဈေးအလွန်ကောင်းတဲ့ ကောင်းမှုတရား "လူအား" တွေက ရတနာ ၃-ပါးနှင့် ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓသာသနာအပြည့်အစုံရှိတဲ့ ဒီမြေပေါ်မှာမှ

အပြည့်အစုံ စုဆောင်းလို့ဖြစ်နိုင်တဲ့အရာတွေကိုး။

အများအားဖြင့် ကုသိုလ်ရင်းနှီးမြုပ်နှံဖို့ မြန်မာ့မြေလာကြတာ။ ဒီကနေ ကုသိုလ်လုပ်ပြီးပြန်သွားရင် ဟိုမှာအလုပ်လုပ်ရတာ တယ် အဆင်ပြေတယ်ဆိုပါလား။ ကံတွေ ဉာဏ်တွေ ပွင့်လို့ စီးပွားရှာရတာတယ်ကောင်းသတဲ့ဗျ။

***

တရားဆက်သွယ်ရေး လိုတယ်

မြန်မာ့မြေပေါ်မွေးဖွားလို့ မြန်မာ့မြေပေါ် နေခွင့်ရပါရက်သားနဲ့ ကံတွေဉာဏ်တွေ ပိတ်ပြီး ရှေ့မတိုးနိုင်သေးတဲ့မြန်မာတွေ အများကြီး ရှိနေပါသေးတယ်။ တရားဆက်သွယ်ရေး များများလိုပါတယ်။ လောကဆက်သွယ်ရေးတွေ သိပ်ပေါ်များနေကြပေမယ့် ဓမ္မဆက်သွယ်ရေးတွေ နည်းပါးနေပါသေးတယ်။

"တရားနာတာ, တရားစာဖတ်တာ, တရားအားထုတ်တာဟာ အဖိုးအဖွားတွေအလုပ်" လို့ထင်နေရင်တော့ တရားနှင့်တန်တဲ့ "လူအား"တွေ နည်းမှန်လမ်းမှန် စွမ်းအားပေါ်အောင် အချိန်မီမသုံးရပဲ အလကားကုန်သွားမှာ နမြောစရာကြီးဖြစ်သွားမယ်။

တရားဆိုတာ လတ်ဆတ်တဲ့အရွယ်မှာ လန်းဆန်းတဲ့စိတ်နဲ့ ထိတွေ့ခွင့်ရထားမှ တကယ်အသက်ဝင်ပြီး တကယ်စွမ်းအားပြည့်မှာဖြစ်တယ်။ ဒါမှလဲ တကယ်အားကိုးစရာ ရမှာပါ။ မရှုနိုင် မရှိုက်နိုင် ကုန်းကောက်စရာ မရှိအောင်ဒုက္ခရောက်လာခါမှ "ဟိုသွားကယ်တော်မူပါ" "ဒီသွားကယ်တော်မူပါ"လို့ လုပ်

နေရရင် လူဟာ သိပ်အောက်တန်းကျသွားပါပြီ။ ခိုကိုးရာမဲ့တဲ့တိုင်းပြည်မှ မဟုတ်ပဲ။

လောကကိုအနိုင်ယူဖို့, လောကက ပေးလာသမျှ ဆင်းရဲအပူတွေကို အနိုင်ယူဖို့ပဲ တရားပေါ်လာတာဖြစ်လို့ လောကထဲမှာ တရားလောက်စွမ်းတဲ့ ဓါတ်ကောင်းဆိုတာ မရှိဘူး။ တရားဟာ အကောင်းဆုံး"ဓါတ်ရိုက်ဓါတ်ဆင်နည်း" "ယတြာချေနည်း"ပဲ။ ဆင်းရဲအပူအန္တရာယ်တွေ ကိုယ့်ဆီ ရုပ်ပျက်ဆင်းပျက်ရောက်မလာသေးခင် ကြိုတင်ကာကွယ်ထားနိုင်ရင် ပိုပြီးစိတ်မအေးရဘူးလား။ သက်သာခွင့်ရသွားရင်တောင် နည်းသလား။

ကိုယ့်ခန္ဓာ ကိုယ့်ပစ္စည်း ကိုယ့်အလုပ်

တွေထဲမှာ ကိုယ့်ကို အားလုံး အာမခံတာဝန်ယူမယ့်တရားစွမ်းအားတွေ လိုသလောက်ယူတတ်သလောက် ရနိုင်ပါရက်သားနဲ့ "ရနိုင်တယ်, ရှိတယ်" လို့တောင်မှ သိခွင့်မရရင် ညှိုးဖျင်းရာ မရောက်ပေဘူးလား။ ရှိရက်သားနဲ့ သုံးခွင့်မရရင် မရှုံးပေဘူးလား။ ရတနာ ၃-ပါး ရေခံမြေခံအလွန်ကောင်းတဲ့ မြန်မာ့မြေပေါ် လူဖြစ်ခွင့်ရတာ ဘာအဓိပ္ပါယ်ရှိမှာတဲ့လဲ။

တရားကင်းကွာနေတဲ့ လူ့ဘဝကို ပုံဖော်ကြည့်ပါ။ မပြီးနိုင်တဲ့အပျက်ကို ပြင်နေရင်း မဆုံးနိုင်တဲ့အပူကို ဖြတ်သန်းနေရတာကို တွေ့ရမယ်။ "မပြီးနိုင်တဲ့အပျက်ကို ပြင်နေ

ရတယ်"ဆိုတာ စားဝတ်နေရေး ကျန်းမာရေးကိုပြောတာ။ ခန္ဓာရှိနေသမျှ ပြီးနိုင်မှာမှမဟုတ်ပဲ။ တရားအသိဉာဏ်ရှိသူက အဲဒီမပြီးနိုင်တဲ့ကိစ္စထဲမှာ ပြီးနိုင်တဲ့တရားစွမ်းအားတွေ တန်းစီကောက်ယူသွားရုံပဲ။

"မဆုံးနိုင်တဲ့အပူကို ဖြတ်သန်းနေရတယ်" ဆိုတာ ကိလေသာမကင်းသေးတာကိုပဲ ပြောတာ။ ကိလေသာမကင်းသေးတော့ အချိန်မရွေးပူရမယ်။ မရှိလဲ ပူရမယ်။ ရှိလဲ ပူရမယ်၊ ကုန်လဲ ပူရမယ်။ ဘာမဆို ပူနိုင်တယ်။ အပူကို ထိန်းနိုင်ငြိမ်းနိုင်တာက တရားပဲရှိတာ။ လူဆိုတာ တရားနှင့်တွေ့ဖို့ အရေးအကြီးဆုံးပဲ။ စောစောတွေ့လေ စိတ်အေးရ

လေ, အသိဉီးလေ ကောင်းလေပဲ။

လူတွေ စားဝတ်နေရေး ကျန်းမာရေး လုပ်ရင်း တရားဆက်သွယ်ရေးရကြဖို့ ဘုန်းကြီးအိုကြီးလဲ ဆက်သွယ်ရေးတာဝန်ကို စွမ်းနိုင်သလောက် ထမ်းဆောင်ပေးနေပါတယ်။ ကိုယ်တိုင်ဟောထားတဲ့ တရားခွေတွေကို အမြောက်အမြားကူးထားပြီး ကျောင်းရောက်လာသမျှ လူ့အားလုံးကို စေ့ငအောင် ဓမ္မဒါန အဖြစ် အခမဲ့ဝေငှပေးနေပါတယ်။

အရွယ်မရွေး မြန်မာစာဖတ်တတ်သူ အားလုံး ဖတ်ရှုလေ့လာနိုင်အောင် သာမန်လူ နားလည်နိုင်လောက်တဲ့ စကားအသုံးအနှုန်းများနဲ့ အိတ်ဆောင်စာအုပ်ကလေးတွေလဲ

အမြောက်အမြား ရေးသားဖြန့်ဝေပေးနေပါတယ်။ အခမဲ့ ဓမ္မဒါန ဖြန့်ဝေလှူဒါန်းပေးနေတာပါ။

လူတိုင်း ပေါ့ပေါ့ပါးပါး သွားလေရာ ယူဆောင်ဖတ်ရှုလေ့လာနိုင်အောင် အိတ်ဆောင်စာအုပ်ငယ်တွေပဲ စီစဉ်ပေးထားပါတယ်။ ဖြန့်ဝေပေးကမ်း လှူဒါန်းလို့မကုန်နိုင်အောင်လဲ စာအုပ်တွေသိန်းချီပြီး အမြောက်အမြား ရိုက်နှိပ်ထားပါတယ်။

ကျောင်းရောက်လာသူ အားလုံးအတွက် စာအုပ်၅-မျိုးနှင့်တရား ၁-ခွေစီ အမြဲပေးဝေလှူဒါန်းနေကျပါ။ နေ့နေ့ညည ဘယ်အခါမဆို ဘယ်နေရာမှာမဆို တရားပွဲရှိရင် လာသမျှ

ပရိသတ်အားလုံးအတွက် စာအုပ် ၂-မျိုးစီ စေ့ငအောင် ဝေငှပေးပါတယ်။ လက်လှမ်းမီရာ စာကြည့်တိုက်တွေမှာလဲ လှူပေးတယ်။ ကိုယ်နှင့်တွေ့သူတိုင်း ဓမ္မလက်ဆောင် စာအုပ်ပေးလေ့ရှိပါတယ်။

အများနားလည်အောင် မြန်မာစကားပြေနဲ့ပဲ ရှင်းရှင်းလေး ဟောပြောရေးသားပေးတယ်။ အများနားလည်စေလိုတဲ့ မေတ္တာစေတနာ သက်သက်နဲ့ပဲ ဟောပေးတယ်။ ရေးပေးတယ်။ ဘာအဖိုးအခကိုမျှ မျှော်လင့်ချက်မထားပဲ ပြန့်ပွားစေလိုတဲ့ မေတ္တာစေတနာစစ်စစ်နဲ့သာ အခမဲ့ဖြန့်ဝေပေးတယ်။ လူတွေ "လူ့အား" ပြည့်စုံဖို့ပဲအဓိကပါ။ ၂-ဖက်မြင်

ပညာမျက်စိရှိမှ "လူ့အား" ပြည့်စုံပြီး အစွမ်းသမားတွေဖြစ်ကြမယ်။

"အားလုံးငြိမ်းချမ်းကြပါစေ"

တိပိဋကယောဆရာတော်
မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံပါဠိတက္ကသိုလ်
နန္ဒဝန်လမ်း၊ ဗဟန်း၊ ရန်ကုန်မြို့။

၁၃၆၈-ခု၊ ဝါခေါင်လ (၂၀၀၆-ခု၊ ဩဂုတ်လ)

***